

Nejedná se o revoltu, ale o ochranu lidských práv a svobod, záchranu svébytnosti.

- **NWO (nový světový pořádek) přináší chaos nebo pořádek?**
- **Energetika na pokraji kolapsu**
- **Nový fenomén v doposud bohatých zemích – energetická chudoba**

Každý si pod pojmem NWO (nový světový pořádek) představuje asi něco jiného. Někdo mimo jiné např. chaos, který vidíme ve vývoji energetiky. Někdo naopak, že by měl být tento dosavadní vývoj vedoucí k chaosu v energetice napraven.

Nastolit pořádek ve stávajícím směřování energetické politiky, které prokazatelně prohlubuje **ztrátu energetické bezpečnosti**, zavádí nový fenomén – **energetickou chudobu**, nejen hrozící, ale **přibližující se blackout, nedostatek energií** v dohledné budoucnosti, nezvládnutelné **skokové zvyšování cen energií** vedoucí k nepředvídatelné inflací, chudobě a občanským nepokojům.

Dosavadní naivistický neodborný přístup politiků k energetickým zdrojům, jejich neschopnost vyhodnotit dopady svých rozhodnutí, je populisticky zakrýván bojem za ochranu životního prostředí, za ekologii. Někteří se dokonce nezdráhají nastrčit pubertální dítě Grétu, jako symbol boje za ekologii a naplnění jejich politických cílů.

Jako další pokus v tomto směru je prosazení projektu tzv. Green Deal, který nachází u části politiků podporu, naopak u skutečných odborníků odpor. Katastrofický scénář v oblasti rozbití fungujícího energetického systému by mohl být tímto krokem završen.

Je nutné se vrátit k počátkům destruktivních změn v energetice, kterých jsme se dopustili. **Je nanejvýše žádoucí**, přes odpor některých zájmových skupin, **učinít ve veřejném zájmu vyhodnocení** dosavadních kroků, které jsme v tomto směru učinili. Počínaje unbandlingem, liberalizací trhu s elektřinou a plynem, zákazem dlouhodobých kontraktů, kšeftováním s emisními povolenkami, nesmyslnými dotacemi do jednoho energetického zdroje a tím způsobení zásadního pokřivení cen energií, diskriminace účastníků energetického trhu, přechod osobních automobilů na elektromobilitu, bez zajištění zdrojů a konče např. paušální platbou na jistič, což doslova vyzývá k plýtvání elektřinou, nevede k jejím úsporám. A to vše s fatálním dopadem na konečné ceny energií, které pochopitelně uhradí zákazník, spotřebitel.

Při poctivém vyhodnocení těchto jednotlivých kroků (nikdy vyhodnoceny řádně nebyly) bychom si museli přiznat, že:

- unbandling přinesl vysoké náklady na jeho zavedení, rozbití dobře fungujících energetických celků, přičemž přínosy nejsou známy, ceny energií pro konečné spotřebitele se razantně zvýšily,
- investice do energetických zdrojů (nepodléhajících dotacím) se téměř zastavily, stejně jako investice do tranzitních a přepravních cest.
- Liberalizace trhu s energiemi je úsměvná, pokud máme jen několik energetických zdrojů – například producenty plynu,
- Naopak, liberalizací se vytváří další řetězce – tj. celé řady obchodníků závislých na jednom nebo dvou dodavatelích, nyní jsme dokonce do řetězce přidali prostředníky obchodníků
- opět to zaplatí vše zákazník a přínosy pro něj nejsou žádné.
- **Naopak tento systém otevřel dveře mnoha podvodníkům**, kteří důvěřivé občany mohou beztretně podvádět a způsobovat jim škody ku prospěchu vlastního obohacení. Pro ně se vžil mimo jiné název „**energetičtí šmejdi**“.

Zrušení systému dlouhodobých kontraktů v plynárenství vede k zvyšování cen plynu, k deklarované obavě z nedostatku plynu pro zimní období. **Povinnost pro obchodníky uskladnit dostatečné množství plynu v podzemních zásobnících** se smrškla na minimum (legislativa jim to umožňuje) a tím se spotřebitel dovídá před zemním obdobím, že jsou podzemní zásobníky naplněny snad jen ze šedesáti procent, někdy i drancovány při těžbě až na plynovou podušku. Opět vznikl nový fenomén „virtuální zásobník“, ve kterém se pro vykrytí dodávek tzv. uskladňuje zemní plyn. To by musela být také „virtuální zima“. I laik vidí, jaký je to nesmysl.

V čem byly pro spotřebitele dlouhodobé kontroly jedinečné? Byly uzavírány na období dvaceti pěti, patnácti let apod. Pro producenta to byla jistota prodeje na základě které mohl investovat nejen do těžby, ale i do tranzitních cest – výstavby plynovodů. Mohl bance těmito kontrakty ručit při poskytování úvěru. Toto vše bylo zrušením dlouhodobých kontraktů ze strany EU znemožněno a nyní se Evropané diví, že by měla být cena plynu vyšší? Opravdu si někdo mohl myslet, že jednoho z největších producentů se zemním plynem vytrestá podivnou energetickou politikou, ke které se neschopný politik propůjčil, a to v politickém boji ku neprospěchu vlastních národů.

V dlouhodobých kontraktech byla deklarována cena plynoucí ze vzorce, která mohla dostat revizí za určitých podmínek změny některého z parametru tohoto vzorce. Cenová revize nastala buďto v časovém horizontu, nebo když jedna ze stran kontraktorů k tomu vyzvala, a to v důsledku prudce se zhoršujícího, či zlepšujícího se parametru vzorce vypočítávajícího cenu komodity. Například cena ropy, uhlí, kurz USD atd. **Zjednodušeně řečeno prudké výkyvy cen plynu v té době nebyly tak jednoduše možné a pro spekulanty, či energetické šmejdy místo nebylo.**

Změny cen pak byly přijímány v dlouhodobém horizontu a nedocházelo k výkyvům, které jsme zaznamenali nyní. Byla zajištěna bezpečnost dodávek jak v množství, tak v cenovém vývoji. Nyní spotřebitelé v České republice z velké části dostávají ruský plyn, ale z Německa, od německého dodavatele. Bezpochyby za jinou cenu, než by byl z přímého kontraktu s ruským dodavatelem. K porušení unijních pravidel a nákupu zemního plynu na bázi dlouhodobého kontraktu přímo od Gazpromu (Gazexportu) se v těchto dnech odvážilo pouze Maďarsko. Tím pochopitelně nepopírám, že i v této

oblasti by měla být zajištěna určitá diversifikace zdrojů, tak jak tomu bylo v ČR v dřívější době, tj. cca 80 % zemního plynu bylo z Ruska, cca 20 % zemního plynu bylo kontrahováno z Norska. Vlastní těžba pokryla nějaké procento. V té době byly tyto kontrakty u obou významných partnerů dlouhodobé.

- Evropská energetická politika, tak jak je prosazována a implementována politiky a některými zájmovými skupinami do národních legislativ je v rozporu s veřejným zájmem, s národními zájmy
- přivádí spotřebitelé – občany i firmy do neřešitelné spirály inflace, energetické chudoby a následnému zaostávání evropské ekonomiky ve srovnání s vyspělými státy světa

Považujeme za žádoucí, aby se odborníci v energetickém odvětví ve veřejném zájmu spojili s cílem vyhodnotit dosavadní kroky a navrhnout nápravu vedoucí k odvrácení hrozby blackoutů, energetické chudoby a hospodářském zaostávání nejen Čechů, ale i Evropanů za vyspělým světem.

Závěrem je nutno opakovaně připomínat, že za situaci, která v oblasti energetiky v ČR se děje je plně zodpovědná česká vláda na čele s jejím premiérem. Tuto odpovědnost z vlády nikdo nesejmul a vláda je plně odpovědná pouze svým občanům – obyvatelům České republiky.

Ing. Alena Vitásková – předsedkyně IAV

Institut Aleny Vitáskové – ochrana lidských práv a svobod

Dne 7. 11. 2021